

Debitor ikke i rette Tid betaler sin Gjæld, bliver han pligtig til fra den Dag, Kreditor paa lovlig Maade søger sin Ret, og indtil Betalingen erlægges, at svare 1 Procent høiere Rente end den, der er hjemlet ved Lovgivningen eller ved Overenskomst mellem Parterne" o. s. v. Der har ikke nogensinde siden 1855 været Tvivl ved Demostolene om, at i Forhold, hvor det ikke særlig er betinget Rente, bliver den Rente, der er at beregne Sagsøgeren, naar hans Paastand findes begrundet, 5 pSt., nemlig 1 pSt. ud over 4 pSt. Deri ligger altsaa, at 4 pSt. maa anses for at være den i Lovgivningen som almindelig stemplede Rente, og hvis man nu vil gjøre en om end ikke tilsvarende — thi det er det jo ikke — men en noget lignende Bestemmelse gjældende med Hensyn til Udlaan i faste Eiendomme, ser jeg ikke rettere, end at saa maa Sagen med Hensyn til Udlaan i faste Eiendomme stille sig akkurat paa samme Maade, som Forholdet siden 1855 har stillet sig med Hensyn til andre Gjældsbreve. Anderledes stillede Sagen sig selvfølgelig, dersom man nu gav en Lov, der kunde give Anledning til at antage, at nu vilde 6 pSt. blive den almindelige Rente, men her er jo ikke Spørgsmaal derom, her er lige saa lidt Tale om at sige, at 6 pSt., som at  $5\frac{1}{2}$  pSt. eller 5 pSt. skal være den almindelige Rente. Den Bemærkning, jeg nu særlig vil gjøre, er, at det forekommer mig, at, saaledes som Forholdet engang er blevet med Hensyn til Størrelsen af Renten af Laan i faste Eiendomme, er det i og for sig ganske urigtigt at ville fastholde Begrebet om Vager og Straf for Vagerforbrydelsen for dem, der tage mere end 4 pSt. Rente af Udlaan i faste Eiendomme. For det Første vil jeg sige, at naar der i Lov af 6te April 1855 bestemmes, at Straffen for Vager skal bestaa i at betale fra det Fjerte til det Tyvedobbelte af den ulovlige Fordel, som Nogen har gjort sig, vil det ses, at den Bøde, der kan komme til at ramme en Person, som har taget høiere Rente end 4 pSt. af Udlaan i faste Eiendomme, uden at faae iagttaget den Form at hente Bevillingen paa Amtskontoret, kan efter Omstændighederne blive meget alvorlig. Der hengaar i Reglen mange Aar, ialtsald flere Aar, inden man kommer under Veir med, at der er givet høiere Rente end 4 pSt. uden Bevilling. Sæt, for at tage et Exempel, blot et Laan paa 10,000 Kr. og lad os tænke os, at en Mand altsaa i 3—4 Aar har oppebaaret 6 pSt. i løbet for 4 pSt. deraf, saa vil det ses, at det bliver 3 à 4 Gange 200 Kr., altsaa 6 à 800 Kr., som denne Mand vil komme til at bøde, forbi han har undladt at iagttage den Form, hvorom der her er Tale. Men er det overhovedet rigtigt, naar Statsmagten har ordnet Forholdet

saaledes, at det er en ren Formsag at faae Bevilling til at svare indtil 6 pSt., er det saa rigtigt at stemple det som en Vagerforbrydelse, naar Nogen tager indtil 6 pSt.? Det synes mig, at derved netop forvirrer man Publikum, forstyrer Folk i deres Opfattelse af det sande Begreb om Vagerforbrydelse. Vi ville dog forbinde med Begrebet Vager og Vagerforbrydelse noget i og for sig Strafværdigt, noget Umoralst, Noget, der maa misbilliges, men hvorledes stemple som umoralst, som misbilligelsesværdigt, at en Mand gjør, hvad Statsmagten i Virkeligheden indrømmer ham fuldstændig Ret til at gjøre, naar han iagttager en vis Form? Man kunde fastsætte en Bøde for Undblælsen af iagttage denne Form, men Undblælsen af Sagttagelsen af denne Form synes mig kan ikke begrebsmæssig rigtigt føre den Paagjældende ind under Begrebet af den, der gjør sig skyldig i noget Umoralst. Er det umoralst at tage mere end 4 pSt. af Penge, der udlænes i faste Eiendomme, skal Lovgivningen forbyde det; men naar Lovgivningen siger: Du kan gjerne tage mere end 4 pSt., naar Du gaar hen paa Amtskontoret og betaler 65 Øre for Stempel til en Ansøgning, kan det ikke siges at være umoralst, at han lader være at iagttage det. Jeg tror altsaa, at det ikke blot maa erkjendes for at være en urimelig haard Virkning, der følger af, at man undlader at iagttage den Form at løse Bevilling; men hvad der desuden har mere Betydning, er, at man i Virkeligheden forvirrer Folks Retssbegreb, den funde Følelse af, hvad der i Virkeligheden maa siges at være umoralst Vager, og hvad der er noget ganske Andet. — Særlig af de Grunde, jeg har paa-peget, vilde jeg meget ønske, at man vilde tiltræde den Forandring i det Bestaaende, som Lovforslaget gaar ud paa; men jeg vil dog endnu sige en Ting til, som jeg ogsaa venter dog vil finde noget Gehør hos Folkethingets Medlemmer. Hvorledes kommer overhovedet en Vagerforbrydelse frem for Dagens Lys i de allerfleste Tilfælde? Er det det Offentlige, er det Politimesteren, som af sig selv kommer paa Spor derafter. Nei, det er, tør jeg paastaa, i de allerfleste Tilfælde en Angivelse, som bringer Politiet paa Spor efter begaaet Vager. Og hvem kommer denne Angivelse som oftest fra? Fra Debitor, fra den Mand, som selv har været villig til, selv er gaaet ind paa at betale den høiere Rente, og som i det Forhold, vi beskæftige os med, er den egentlige Synder, hvad den egentlige Forseelse angaar, nemlig at have undladt at sørge for at løse Bevillingen; thi, som det meget rigtigt er fremhævet af min ærede Sidemand (Scharling), er det ikke Kreditor, som skal løse Bevillingen, dersom der er Tale om at svare høiere Rente, men Debitor. Hvorledes gaar det nu ofte til i det virkelige Liv?